

Висновок. Динаміка соціально-економічних процесів у постіндустріальному світі радикально актуалізувала проблему інноваційного потенціалу нації як однієї з гарантій стабільних її позицій у світовому співтоваристві, успішного реагування на різноманітні цивілізаційні виклики. Інноваційність є однією з основних тенденцій розвитку людства. Тому серед проблем наукової педагогіки пріоритетними є проблеми педагогічної інноватики як складової загальної інноватики, спеціальної наукової дисципліни, що розкриває загальні засади теорії педагогічних інноваційних процесів [13].

Педагогічна інноватика полягає в постійному пошуку та впровадженні нових максимально ефективних технологій навчання й виховання, результатом яких має бути формування високоадаптованої до змінних умов, активної діяльної, творчої особистості, яка вміє аналізувати, долати будь-які труднощі, бо вона ще в юному віці з допомогою вчителя пізнала, створила себе, навчилася володіти собою. Орієнтація на нове, пошук і впровадження нового не є самоціллю педагогічної інноватики. Передусім вона спрямована на забезпечення адекватності навчально-виховного процесу і його результатів вимогам суспільства. А в динамічно змінюваному соціумі це спонукатиме до постійного оновлення змісту й форм навчання та виховання, максимально уважного та водночас критичного ставлення до всього нового.

Література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України : підручник / А.М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 189 с.
2. Амонашвили Ш.А. Хвала уроку / Ш.А. Амонашвили // Единство цели. – М. : Просвещение, 1987.
3. Аутова П.Р. Технология и современное образование / П.Р. Аутова // Педагогика. – 1996. – № 2. – С. 37–41.
4. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи / [укл. В.П. Бех, Ю.Л. Маліновський ; за ред. академіка В.П. Андрущенко]. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – 221 с.
5. Ващенко Г. Загальні методи навчання : підручник для педагогів / Г. Ващенко. – К. : Українська видавнича спілка, 1997. – 441 с.
6. Гура О.І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект : монографія / О.І. Гура. – Запоріжжя : ГУ “ЗІДНУ”, 2006. – 332 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
8. Євдокимов В.І. Підготовка вчителя в умовах євро інтеграції : навч. посіб. / В.І. Євдокимов, Г.Ф. Пономарьова, Л.Д. Покроєва. – Х. : ХОНМІБО, 2006. – 204 с.
9. Землянська В. Підготовка майбутнього вчителя в умовах особистісно-орієнтованої освіти / В. Землянська // Шлях освіти. – 2006. – № 1. – С. 31–35.
10. Зязюн І. Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії / І. Зязюн // Світло. – 1996. – № 1.
11. Коменський Я.А. Великая дидактика / Я.А. Коменський // Избр. пед соч. – М., 1982. – Т. 18. – С. 302–303.
12. Макаренко А.С. Деякі висновки з педагогічного досвіду / А.С. Макаренко // Твори : в 7 т. – М., 1984. – Т. 5. – С. 247.
13. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко ; [за ред. О.І. Пометун]. – К. : А. С. К., 2004. – 192 с.
14. Ушинський К.Д. Праця в її психічному і виховному значенні / К.Д. Ушинський // Вибрані педагогічні твори : в 2 т. – К. : Рад. школа, 1983. – Т. 1. – С. 107.

ВІНДЮК А.В.

АНАЛІЗ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Однією з передумов входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору є забезпечення підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Нагальною потребою в системі підготовки фахівців постала їх динамічна адаптація до швидкозмінних вимог національного та міжнародного

рівнів праці в індустрії гостинності. Підготовка фахівців готельно-курортної справи продиктована соціальними потребами держави й вирішує важливе державне завдання – системна підготовка кваліфікованих фахівців для готельної індустрії, від якості якої залежить рівень та стан гостинності в країні.

На думку Дж.Р. Уокера, гостинність – одне з фундаментальних визначень людської цивілізації – вже давно перетворилося на індустрію, в якій зайняті мільйони професіоналів. Індустрія гостинності об'єднує туризм, готельний та ресторанный бізнес, громадське харчування, відпочинок і розваги, організацію конференцій [1, с. 1]. Сучасна індустрія гостинності є однією з найбільш розвинутих галузей світової економіки У боротьбі за залучення клієнтів конкурують між собою окремі країни, регіони в країнах, готелі.

Польський фахівець у галузі готельних послуг М. Турковський вважає, що якість послуг залежить від кваліфікації робітників готельного підприємства [3, с. 134]. Автор підкреслює, що теоретична підготовка робітників, їх практичні навички та спеціалізована підготовка впливає на якість послуг на всіх рівнях [3, с. 134].

В.Ф. Данильчук у монографії “Особливості формування і розвиток туристичних підприємств” вказує, що для успішного розвитку сучасного туризму, складовою якого є готельна індустрія, Україні необхідна сучасна освіта та професійна підготовка фахівців [4, с. 106].

В Україні, за даними Держкомстату України, 1218 готельних підприємств, 296 будинків і пансіонатів відпочинку, 1737 дитячих оздоровчих таборів, 1907 баз та інших закладів відпочинку [2]. Можна припустити, що в місцях проживання відпочивальників потрібен спеціально підготовлений персонал. Виникає необхідність диференційованої підготовки кадрів спеціалістів готельно-курортної справи, але в літературі зміст підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи розкрито неповно.

Мета статті – проаналізувати зміст професійної підготовки бакалаврів з готельно-курортної справи у вищих навчальних закладах.

Питання підвищення якості підготовки фахівців стали предметом багатьох наукових досліджень фахівців туристичної сфери. Зміст підготовки фахівців для готельно-туристичного бізнесу є предметом наукових досліджень А.П. Коноха [5], О.О. Любіцевої [6], В.К. Федорченка [7], Н.А. Фоменко [8] та ін.

З 2002 р. в Україні запроваджено фахову підготовку за напрямом 0504 “Туризм”, до якої входить спеціальність “Готельне господарство”. На основі аналізу теоретичного та практичного досвіду такі науковці, як: Н.А. Фоменко, В.К. Федорченко, Л.Г. Лук’янова, І.М. Мініч, Н.С. Ніжинська, В.Г. Герасименко, Л.М. Яцун, А.І. Геркуль, – розробили освітньо-кваліфікаційну характеристику, освітньо-професійну програму та нормативну частину навчального плану підготовки бакалавра з напрямку підготовки 0504 “Туризм” фахового спрямування 6.050400 “Готельне господарство” та “Туризм” [9]. У 2004 р. наказом Міністерства освіти і науки України затверджено нормативні компоненти галузевого стандарту вищої освіти України з напрямку підготовки 0504 “Туризм” фахового спрямування 6.050400 “Готельне господарство” та “Туризм” [9]. У 2008 р. спеціальності “Готельне господарство” та “Туризм” присвоєно шифр 6.010207. На сьогодні відсутні державні стандарти підготовки фахівців спеціальності 7.050402 “Готельне господарство”, магістрів спеціальності 8.050402 “Готельне господарство”.

Підготовка фахівців напряму “Туризм” здійснюється в понад 140 вищих навчальних закладах України різних рівнів акредитацій [10]. Аналіз “Довідника абітурієнта 2010–2011” показав, що фахівців готельної індустрії готують у чотирнадцяти ВНЗ України: у семи з них готують фахівців готельно-ресторанної справи, в трьох – готельного господарства, в двох – готельно-ресторанного бізнесу. Донецький інститут ринку та соціальної політики готує менеджерів туристичного і курортного сервісу [10].

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра фахового спрямування 6.050400 “Готельне господарство”, фахівець підготовлений до роботи в галузі економіки (ДК 009-96) “Діяльність в сфері відпочинку і розваг, культури та спорту”. Чимало випускників та студентів працевлаштовуються на курортні підприємства (готелі, бази відпочинку, санаторії, дитячі оздоровчі табори). На нашу думку, зміст підготовки фахівців готельно-курортної справи потребує доопрацювання, тому що цей напрям охоплює більш широкий спектр діяльності майбутніх фахівців з готельно-курортної справи.

У Класичному приватному університеті в інституті здоров’я, спорту та туризму (м. Запоріжжя) підготовка фахівців сфери діяльності “Готельне господарство” за напрямом “Туризм” здійснюється з 2004 р. Після закінчення навчання випускники здобувають професійну кваліфікацію “бакалавр з гостинності”, “спеціаліст з гостинності” або “магістр з гостинності”.

Аналіз навчальних планів Класичного приватного університету (КПУ), Київського університету туризму, економіки і права (КУТЕП), Волинського державного університету (ВДУ) імені Лесі Українки показав, що вони мають свої особливості. Розподіл годин у навчальних планах вищих навчальних закладах України подано в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл годин у навчальних планах спеціальності 6.020107 “Готельне господарство”

№	Цикли дисциплін	КПУ	КУТЕП	ВДУ ім. Лесі Українки
Нормативні навчальні дисципліни		5724	6552	5868
1	Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки	1296	3348	1440
2	Цикл природничо-наукової та загальноекономічної підготовки	1350	1350	1476
3	Цикл професійної та практичної підготовки	3078	1854	2952
Варіативна частина		1620	864	1872
4	За вибором навчального закладу	1026	468	1440
5	За вибором студента	594	396	432
Всього теоретичної підготовки		7344	7416	7740

Навчальний план підготовки бакалаврів з гостинності Класичного приватного університету інституту здоров’я, спорту та туризму складається з двох частин: нормативної та варіативної частин. Нормативна частина включає такі цикли: гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової та загальноекономічної підготовки, професійної й практичної підготовки. Варіативна частина містить два цикли: за вибором навчального закладу та за вибором студента.

На вивчення всіх дисциплін відводиться 204 кредиту ECTS. Загальна кількість годин навчального плану становить 7344 години, з них 1426 лекційних годин, 2498 годин практичних занять та 3420 годин самостійної роботи.

На цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки відводиться 36 кредитів ECTS, які становлять 1296 годин, з них: 258 годин лекцій та 530 годин практичних занять, 508 годин самостійної роботи. До циклу входять такі дисципліни: психологія – 81 година, фізична культура – 216 годин, соціологія – 81 година, політологія – 81 година, українська мова професійного спрямування – 54 години, іноземна мова професійного спрямування – 216 годин, економічна теорія – 108 годин, правознавство – 81 година, історія України – 81 година, філософія – 81 година, релігієзнавство – 54 години, етика й естетика – 54 години, логіка – 54 години, культурологія – 54 години.

На цикл природничо-наукової підготовки відводиться 37,5 кредитів ECTS, які становлять 1350 годин, з них: 370 годин лекцій та 260 годин практичних занять, 720 годин самостійної роботи. До циклу входять такі дисципліни: вища математика – 108 годин, статистика – 81 година, інформатика і комп'ютерна техніка – 216 годин, туристські ресурси України – 108 годин, туристське країнознавство – 81 година, рекреаційна географія – 81 година, рекреалогія – 81 година, економіка підприємства – 108 годин, фінанси та фінанси підприємства – 108 годин, основи менеджменту – 81 година, основи маркетингу – 81 година, основи наукових досліджень – 54 години, безпека життєдіяльності – 54 години, охорона праці – 54 години, екологія – 54 години.

Професійні знання та навички студенти отримують при вивченні спеціальних дисциплін протягом усього терміну навчання. На цикл професійної підготовки відводиться 85,5 кредиту ECTS, що становить 3078 годин, з них: 484 годин лекцій та 1196 годин практичних занять, 1398 годин самостійної роботи. До циклу входять дисципліни: готельна індустрія України – 54 години, технологія обслуговування в готелях – 54 години, будівлі, споруди, їх обладнання та експлуатація – 81 година, рекреаційні комплекси – 81 година, технологія готельної справи – 108 годин, технологія ресторанних послуг – 135 годин, технологія туристської діяльності – 81 година, організація гостинності в засобах розміщення – 108 годин, організація послуг харчування – 108 годин, організація рекреаційних послуг – 81 година, організація внутрішнього простору рекреаційних закладів – 54 години, інформаційні технології в туризмі та готельній індустрії – 135 годин, правове регулювання туристської діяльності – 81 година, економіка та ціноутворення в готельній індустрії – 108 годин, менеджмент готельного підприємства – 81 година, маркетинг в індустрії гостинності – 81 година, бухгалтерський облік в готельних підприємствах – 81 година, санітарія і гігієна – 54 годин, ділова іноземна мова – 864 години, друга іноземна мова – 648 годин.

Складовою індустрії гостинності є санаторно-курортні комплекси, які включають у себе 513 санаторіїв та пансіонатів, 252 санаторії-профілакторії [11]. На нашу думку, підготовка фахівців для цієї галузі має свої властивості. До варіативної частини навчального плану включено такі дисципліни: “Організація спортивної анімації”, “Санаторно-курортні комплекси”, “Менеджмент курортної діяльності”, “Правове регулювання готельно-курортної справи”.

Варіативна частина навчального плану складається з дисциплін за вибором навчального закладу і дисциплін за вибором студента.

Варіативна частина навчального плану підготовки бакалавра фахового спрямування 6.050400 “Готельне господарство” розроблена нами та має свої особливості відповідно до специфіки цієї спеціальності. У табл. 2 подано фраг-

мент варіативної частини навчального плану сфери діяльності “Готельне господарство”, кваліфікації “бакалавр з гостинності”.

Таблиця 2

Варіативна частина навчального плану бакалаврів спеціальності “Готельне господарство” (КПУ, м. Запоріжжя)

№ з/п	Назва курсу та дисципліни	Годин						
		Кредитів ECTS	Заг. обсяг, годин	Всього годин з виклад	Лекцій	Лаб. робіт	Практ. зан., семін.	Сам. робота
Варіативна частина		45	1620	826	314	0	512	794
4. За вибором навчального закладу		28,5	1026	432	234	0	198	594
4.01	Етнокультурологія та антропологія	2,25	81	34	18		16	47
4.02	Психологія міжособистісного спілкування	3	108	44	30		14	64
4.03	Валеологія	3	108	50	34		16	58
4.04	Менеджмент курортної діяльності	1,5	54	30	16		14	24
4.05	Географія туризму	2,25	81	34	18		16	47
4.06	Організація анімаційних послуг	3	108	34	18		16	74
4.07	Санаторно-курортні комплекси	2,25	81	34	18		16	47
4.08	Історія туризму	2,25	81	34	18		16	47
4.09	Друга іноземна мова (ділова)	3	108	44	0		44	64
4.10	Організація екскурсійних послуг	3	108	50	34		16	58
4.11	Організація туризму	3	108	44	30		14	64
5. За вибором студента		16,5	594	394	80	0	314	200
5.01	Фізична культура	4,75	171	170	0		170	1
5.02	Організація спортивної анімації	2	72	70	0		70	2
5.03	Правове регулювання готельно-курортної справи	1,5	54	34	18		16	20
5.04	Діловий етикет і протокол	2,25	81	36	18		18	45
5.04	Естетичне оформлення готелів	1,5	54	18	10		8	36
5.06	Реклама в готельній індустрії	2,25	81	30	16		14	51
5.07	Діловодство в готельній індустрії	2,25	81	36	18		18	45

Варіативну частину навчального плану бакалаврів спеціальності “Готельне господарство” складено з урахуванням специфіки змісту підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи. Студенти за період навчання проходять практику: в 4 семестрі – ознайомчу (2 тижні), у 6 семестрі – навчальну (3 тижні), у 8 семестрі – виробничу (4 тижні). У літній період студенти проходять практику в готелях, на базах відпочинку, оздоровчих таборах на узбережжі Азовського, Чорного морей, найбільш підготовлені студенти проходять стажування в курортних готелях Туреччини та Єгипту.

За період навчання, згідно з навчальним планом, студенти пишуть дві курсові роботи з дисциплін: “Технологія готельної справи” (4 семестр), “Менеджмент готельного підприємства” (6 семестр). Після закінчення терміну навчання студенти складають державний комплексний іспит.

На рівні бакалавра увага спрямовується на ґрунтовне оволодіння студентами знаннями, уміннями й навичками, необхідними для роботи зі спеціальності

“Готельне господарство” на підприємствах готельної індустрії та в санаторно-курортних комплексах, а також на підготовку до подальшого навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями “спеціаліст” або “магістр”.

Висновки. Аналіз змісту навчальних планів трьох ВНЗ України з фахового спрямування 6.010207 “Готельне господарство” показав, що кожен навчальний план, незважаючи на наявність нормативних документів, має відмінності.

В Україні функціонує понад 800 підприємств санаторно-курортного типу, для обслуговування яких необхідні спеціально підготовлені кадри, тому зміст підготовки бакалаврів фахового спрямування “Готельне господарство” вищих навчальних закладів України потребує вдосконалення, а саме введення спеціалізації “Готельно-курортна справа”.

Література

1. Уокер Дж.Р. Управление гостеприимством. Вводный курс : учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности 061122 “Гостиничный и туристический бизнес” и специальностям сервиса 230000 / Дж.Р. Уокер ; [пер. с англ. В.Н. Егорова]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 880 с.
2. Державний комітет статистики України 2010 [Електронний ресурс] // Веб-сайт Держкомстату України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
3. Турковский М. Маркетинг гостиничных услуг : учеб.-метод. пособие : пер. с польск. / М. Турковский. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 296 с.
4. Данильчук В.Ф. Особенности формирования и развития туристических предприятий : монография / В.Ф. Данильчук ; НАН Украины, Ин-т экономики пром-ти. – Донецк, 2006. – 240 с.
5. Конох А.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму у вищому навчальному закладі : монографія / А.П. Конох. – Запоріжжя : ЗДУ, 2006. – 494 с.
6. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Альтерпрес, 2003. – 436 с.
7. Федорченко В.К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму : монографія / В.К. Федорченко. – К. : Слово, 2004. – 138 с.
8. Фоменко Н.А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація туристської освіти : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Н.А. Фоменко. – К. : Слово, 2005. – 216 с.
9. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра фахового спрямування 6.050400 “Готельне господарство” // Нормативні компоненти галузевого стандарту вищої освіти України з напрямку підготовки 0504 “Туризм”. – К., 2004. – С. 4–37.
10. Усі вищі навчальні заклади України : довідник абітурієнта 2010–2011. – Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2010. – 768 с.
11. Курорти та санаторії України [Електронний ресурс] // Веб-сайт Соціального загальнонаціонального інформаційно-презентаційного проекту “Курорти та санаторії України”, 2010. – Режим доступу: <http://sankurort.ua/uk>.

ВОЛКОВА Н.П.

ЗАСОБИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕКОНУВАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Перед системою вищої освіти гостро постала проблема підготовки висококваліфікованих конкурентоспроможних педагогічних кадрів, причому акцентується на професіоналізмі, відповідальності за результати професійної діяльності та свідомому ставленні до майбутньої професійної діяльності; компетентності як індикаторі, що дає змогу визначити готовність людини до життя, професійної діяльності, подальшого особистого розвитку; вдосконаленні професійного спілкування, зокрема переконувального впливу, аргументування власних позицій з метою спонукання учнів (студентів) до конкретних дій чи зміни їх попередніх поглядів чи позицій.

Потрібно зазначити, що різні аспекти проблематики переконувального впливу досліджують у рамках психології спілкування (Т. Дрізе, О. Леонтьєв,